

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Lice ilçesinde bulunan Bırkleyn Mağaraları, Neolitik Çağ'dan günümüze uzanan yerleşim izleri, Asur dönemine ait kaya kitabeleri ve kabartmaları, karstik mağara sistemi ile Türkiye'nin en önemli kültürel ve doğal miras alanlarından biridir. Alan, 1. derece arkeolojik sit alanı olmasının yanı sıra bilimsel çalışmalarda jeomiras alanı ve önemli doğa alanı olarak da değerlendirilmektedir. Buna rağmen bölgede kalker ocağı, kırma-eleme tesisi ve beton santrali kurulmasına yönelik projeler için izin süreçleri işletilmiş, Diyarbakır 1. İdare Mahkemesi ise bilirkişi raporunda ortaya konulan bilimsel tespitleri dikkate alarak projeye ilişkin "ÇED Gerekli Değildir" kararının yürütmesini durdurmuştur. Bilirkişi raporunda mağara sisteminin bütünüyle araştırılmadığı, arkeolojik çalışmaların tamamlanmadığı ve alanın doğal yapısına ilişkin önemli bilimsel belirsizliklerin bulunduğu ortaya konulmuştur. Bırkleyn Mağaraları'nın korunması yalnızca mevcut projelere ilişkin değerlendirmelerle sınırlı tutulamaz. Alanın bilimsel olarak bütün yönleriyle araştırılması, koruma sınırlarının yeniden değerlendirilmesi ve UNESCO Dünya Miras Listesi adaylığı için gerekli hazırlıkların yürütülmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Bırkleyn Mağaraları ve çevresinde bugüne kadar Bakanlığınızın koordinasyonunda yürütülen arkeolojik kazılar, yüzey araştırmaları ve diğer bilimsel çalışmalar nelerdir? Bu çalışmaların sonuçları kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
- 2- Bakanlığınız, mevcut 1. derece arkeolojik sit alanı sınırlarının mağara sistemi ile antik yerleşimin bütününe korumaya yeterli olduğu kanaatinde midir? Alanın koruma sınırlarının güncellenmesine veya genişletilmesine yönelik yeni bir bilimsel çalışma planlanmakta mıdır?
- 3- Bırkleyn Mağaraları'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne alınması ve ardından UNESCO Dünya Miras Listesi'ne aday gösterilmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından yürütülen veya planlanan herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 4- Diyarbakır 1. İdare Mahkemesinin yürütmeyi durdurma kararında ve bilirkişi raporunda yer verilen bilimsel tespitler doğrultusunda Bakanlığınız tarafından yeni koruma tedbirleri alınacak mıdır? Alan yönetim planı hazırlanması, tampon bölge oluşturulması veya koruma statüsünün güçlendirilmesine yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?

21.3.2021

- 5- Türkiye'de 1. derece arkeolojik sit alanı statüsüne sahip olup aynı zamanda jeomiras alanı veya önemli doğa alanı niteliği taşıyan kaç alan bulunmaktadır? Bu alanlara yönelik özel bir koruma politikası veya eylem planı mevcut mudur?
- 6- Bırkleyn Mağaraları ve çevresinde bugüne kadar gerçekleştirilen arkeolojik çalışmalar sonucunda tespit edilen tüm kültür varlıkları kayıt altına alınmış mıdır? Mağara sisteminin ve antik yerleşimin henüz araştırılmamış bölümlerinde yeni kültür varlıklarının bulunabileceğine ilişkin Bakanlığınızın bilimsel değerlendirmesi nedir? Bu kapsamda kapsamlı arkeolojik kazı ve araştırma çalışmaları başlatılması planlanmakta mıdır?